

EURÓPAI KÖZPONTI BANK

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÉLEMÉNYE

(2004. november 4.)

a magyar Pénzügyminisztérium kérésére a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény módosításáról
szóló törvényjavaslatról

(CON/2004/35)

1. 2004. október 13-án a magyar Pénzügyminisztérium felkérte az Európai Központi Bankot (EKB), hogy hozzon véleményt a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: MNB törvény) módosításáról szóló törvényjavaslatról (a továbbiakban: törvényjavaslat).
2. Az EKB véleményalkotásra szolgáló hatásköre a nemzeti hatóságoknak az Európai Központi Bankkal a jogszabálytervezetokről folytatott konzultációjáról szóló, 1998. június 29-i 98/415/EK tanácsi határozat¹ 2. cikke (1) bekezdésének harmadik francia bekezdésén alapszik, mivel a törvényjavaslat egy nemzeti központi bankkal (NKB) kapcsolatos. Az EKB eljárási szabályzatának 17.5. cikke első mondatával összhangban az EKB Kormányzótanácsa fogadta el ezt a véleményt.
3. A hivatalos indokolás szerint a törvényjavaslat célja az, hogy elősegítse az árstabilitás elérését és fenntartását a monetáris tanács tagjai létszámának növelésével, valamint a döntéshozói és végrehajtói feladatok határozottabb szétválasztásával. A monetáris tanácsnak jelenleg kilenc tagja van. A törvényjavaslat alapján a monetáris tanács legalább kilenc, legfeljebb pedig tizenegy tagból állna. A törvényjavaslat 2., 3. és 6. cikkei szintén jelentősen módosítják a monetáris tanács összetételét és tagjai jelölésének szabályait. A Magyar Nemzeti Bank (MNB) elnöke és a három alelnök jelenleg *ex-officio* tagjai a monetáris tanácsnak. A monetáris tanács másik öt tagját az MNB elnöke jelöli, és a miniszterelnök egyetértésével a köztársasági elnök nevezi ki őket. Az elnököt továbbá a miniszterelnök jelöli, és a köztársasági elnök nevezi ki. A módosításokat követően az elnök, valamint a monetáris politikáért felelős alelnök továbbra is a monetáris tanács tagjai maradnának. Négy tagot továbbá a jövőben is az elnök jelölne, és a miniszterelnök egyetértésével a köztársasági elnök nevezné ki őket. A fennmaradó három-öt tagot a miniszterelnök jelölné, azzal, hogy a kinevezés joga továbbra is a köztársasági elnököt illetné. A módosítások eredményeképpen így az MNB két alelnöke elveszítené *ex-officio* tagságát a monetáris tanácsban. A törvényjavaslat szövegéből nem derül ki egyértelműen, hogy az elnök továbbra is jelölhetné-e őket mint a monetáris tanács egyéb tagjait.

---

¹ HL L 189., 1998.7.3., 42. o.

4. Az EKB megjegyzi, hogy a monetáris tanácsra vonatkozó, jelenleg hatályos szabályok összeegyeztethetők a központi banki függetlenséggel, valamint megfelelő keretet biztosítanak a monetáris politika alakításához. Ezt a véleményt tükrözi az Európai Bizottság konvergenciajelentése, valamint az EKB 2004. évi konvergenciajelentése is. Ebből a szempontból nem szükséges módosítani a monetáris tanács összetételét.
5. A törvényjavaslat indokolása szerint „a monetáris tanács az MNB legfőbb döntéshozó szerve, ezért nem indokolt, hogy e testület döntéseinek meghozatalában a döntések végrehajtásáért felelős alelnökök - a monetáris politikáért felelős alelnökök kivételével- is részt vegyenek”. Míg - mint arra a 3. bekezdés rámutat – nem egyértelmű, hogy ezt az indokolást átültették-e a törvényjavaslatba, nem támasztható alá meggyőzően a döntéshozói és a végrehajtói feladatok szétválasztásának szükségessége a monetáris politika területén. Az EKB Kormányzótanácsában, az eurorendszer fő monetáris politikai döntéshozó szervében például tagként részt vesz az EKB Igazgatóságának valamennyi tagja.
6. A hitelesség a központi banki tevékenység sarokköve. A hiteles monetáris politika kulcsfontosságú az inflációs várakozások mérséklésében, valamint az árstabilitás irányába mutató, fenntartható konvergencia elősegítésében. A monetáris politika hitelességének alapja egy stabil intézményi környezetben tevékenykedő, független központi bank. A Szerződés központi banki függetlenségre vonatkozó követelménye azt az általános álláspontot tükrözi, hogy az árstabilitás elsődleges célkitűzését legjobban egy pontosan meghatározott mandátummal rendelkező, teljes mértékben független intézmény szolgálja. Kiemelkedően fontos ezért egy olyan intézményi szerkezet létrehozása, amely a monetáris politikát elválasztja a rövid távú politikai érdekektől. Az Európai Monetáris Intézet (EMI) és az EKB konvergenciajelentései évek óta folyamatosan megerősítik a központi banki függetlenség jelentőségét. A függetlenség működési, intézményi, személyi és pénzügyi elemeit EKB-vélemények szintén tovább finomították.
7. Tekintettel a központi banki függetlenségnek az EMU megfelelő működésével kapcsolatos jelentőségére, azt egyértelműen rögzíti a Szerződés 108. és a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank Alapokmányának 7. cikke, valamint azt az Alapokmány 14.2. cikke is támogatja. Az Alapokmány 14.2. cikke rendelkezik az NKB-k elnökei hivatali idejének biztonságáról. Az EMI 1998. évi konvergenciajelentése rámutatott arra, hogy a személyes függetlenség veszélybe kerülne, amennyiben az elnökök hivatali idejének biztonságára vonatkozó szabályokat nem alkalmaznák ugyanúgy azokra, akik tagok az NKB-knak a KBER-rel kapcsolatos feladatok végrehajtásában érintett döntéshozó szerveiben. A Szerződés és az Alapokmány fent említett rendelkezései a hivatali idő hasonló biztonságát követelik meg, mivel az Alapokmány 14.2. cikke nem korlátozza a hivatali idő biztonságát az elnökökre, míg a Szerződés 108. cikke és az Alapokmány 7. cikke az NKB-k döntéshozó szerveinek bármely tagjára utalnak, nem pedig kifejezetten csak az elnökökre. Ez különösen vonatkozik azokra az esetekre, ahol az elnök az azonos szavazati jogokkal rendelkező munkatársak között *primus inter pares*, illetve ahol az ilyen egyéb tagok helyettesíthetik az elnököt. Ezt a szemléletet, amelyet az EMI 1998. évi

konvergenciajelentésében fogadtak el, teljes mértékben osztotta a Bizottság, amikor a Szerződés 121. cikkének (1) és (2) bekezdése alapján 1998-ban megvizsgálta az NKB-k statútumainak összeegyeztethetőségét a Szerződéssel, valamint azt a Tanács is elfogadta. Ezt az alapelvet az EKB számos alkalommal megerősítette a korábbi konzultációk során született véleményeiben.

8. Az EKB megjegyzi, hogy a törvényjavaslat szerint két alelnök elveszítené *ex-officio* tagságát a monetáris tanácsban. Ezzel összefüggésben az EKB rá kíván mutatni arra, hogy annak érdekében, hogy megvédjék a nemzeti központi bankokban működő döntéshozó szervek tagjainak személyes függetlenségét, egy NKB bármilyen, a monetáris tanács tagjainak hivatali idejét érintő átszervezésekor lehetővé kell tenni azt, hogy az alapokmány 14.2. cikkének megfelelően az adott tagok továbbra is folytathassák tevékenységüket annak a hivatali időnek a végéig, amelyre kinevezték őket. Az érintett két alelnökre a monetáris tanács tagjaként irányadó hivatali idő még nem telt el, és ennél fogva a törvényjavaslat jelenlegi rendelkezései olyan alapon zárnák ki *ex lege* e két tagot, amelyet a fent említett rendelkezés nem tesz lehetővé. Az ilyen kizárás a Szerződés 108. cikkének, illetve az Alapokmány 14.2. cikkének fényében kerülendő. Az EKB ezért ellenzi a két alelnök monetáris tanácsági tagságának megszüntetését azok mandátumának letelte előtt.
9. Az EKB megjegyzi, hogy a törvényjavaslat növeli a miniszterelnök szerepét és befolyását a monetáris tanács összetételének meghatározásában. Az indokolás szerint ez a módosítás a központi banki függetlenséget erősíti. Mindazonáltal, ahogy az már említésre került, a monetáris tanács tagjai jelölésének jelenleg hatályos szabályai összeegyeztethetők a Szerződéssel, és teljes mértékben szolgálják a működési hatékonyság és az MNB politikai szférától való függetlenségének céljait.
10. Az EKB továbbá megjegyzi, hogy a döntéshozó szerv hosszú távú függetlenségét erősítené, ha a monetáris tanácsban az üres státuszokat nem *en bloc* tölténék be, hanem egy olyan rendszert hoznának létre, amelyben a tagokat különböző időpontokban neveznék ki, és így azok hivatali ideje különböző időpontokban járna le, megfelelő köztes időszakokat hagyva az egymást követő kinevezések között. Ez biztosítaná azt, hogy a döntéshozó szerv tagjainak kinevezését nem politikai ciklusok határozzák meg. Szintén hivatkozni lehet az Alapokmány 11.2. cikkében meghatározott alapelvre, amely alapján a monetáris tanács tagjait „olyan személyek közül nevezik ki, akik monetáris vagy banki területen elismert szakmai tekintéllyel és tapasztalattal rendelkeznek”.
11. Az EKB megjegyzi, hogy a törvényjavaslat 4. cikke az MNB törvény 53. cikkének (1) és (7) bekezdésében szereplő szabályok módosítását célozza, az MNB elnöke keresetének éves módosítása tekintetében. Az új rendelkezés azt a tényleges infláció helyett a várható inflációhoz köti.
12. Az EKB megjegyzi továbbá, hogy a törvényjavaslat 5. cikke az MNB törvény 58/A. cikke (1) – (3) bekezdéseinek módosítását célozza, az elnök, az alelnökök, a monetáris tanács és a felügyelő bizottság tagjai által teendő vagyonyilatkozatok nyilvánosságra hozatalára szolgáló hatáskörrel kapcsolatos szabályok módosításával. Habár elvileg elfogadható az, hogy az elnököt és a monetáris tanács tagjait vagyonyilatkozat készítésére kötelezzék, mindazonáltal teljes mértékben biztosítani

kell azt, hogy e rendelkezések alkalmazásakor hiánytalanul figyelembe vegyék a Szerződés 108. cikkét és az Alapokmány 7. cikkét. Az EKB üdvözli azt, hogy a fenti vagyonyilatkozatok nyilvánosságra hozatalának joga átkerül Magyarország miniszterelnökétől és köztársasági elnökétől az Országgyűlés elnökéhez, mivel ez a módosítás tovább erősíti a személyes függetlenség garanciáit.

13. Az EKB Általános Tanácsa a közelmúltban fogadta el a 2004. évi konvergenciajelentést (elérhető az EKB honlapján: www.ecb.int). Ez a jelentés tartalmazza a vonatkozó magyar jogszabályok a Szerződéssel való összeegyeztethetőségének elemzését, valamint rámutat az MNB törvény szükséges módosításaira. Az EKB azt javasolja, hogy ezt az elemzést az MNB törvény bármely módosításakor megfelelően vegyék figyelembe.
14. Ezt a véleményt közzéteszik az EKB honlapján.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2004. november 4-én.

[aláírás]

az EKB elnöke

Jean-Claude TRICHET